

te keeren,
5 met hare
predikanten
te nochtans
leis getal af
veel kwaad
en kwijnen.
o door het
het gebrek

ien kerkge-
een goede
ig diensten
en twintig

kwam het
ns een acht-
n, deed er

erden waar-
gekten eens
al van vrij-
gansch geen

genis, de

ij de kerken
voelde men

gedeelte bij
lat kerkge-
van een
het stich-
in het
die nieuwe
o heeft de
a dan ook
een nieuwe
bij zulk een
aansonds
gesteld, een

Reformatie
p de Gere-
t men ook
t aansonds
t. Een kerk
zouden er
twee nieuwe
rd.

1000 zielen
id, met een
De kerk zou
len hebben.
in het rijke
van Am-
m.

van dit stel-
e, in het ker-

minst niet,
en ook zijn
t, en zullen
maar toch
kunnen zijn,
ordeelen op
le zeer ern-
aangestipt,
staan voor-

methode van
eenheid en
dan alle din-

kerkgebou-
predikanten.
rechten nu
a het andere
en met aller-
e gemeente,

tsing, geen
en ineen.
talle kerken
dam, saam,
i, Alkmaar,
meer leden
Amsterdam,
getal zielen
erd plaatsen
toch in het
de eisch van
t heel deze
kwaalt.

rekenals op
uit de heele
and elkaander
od konde
sche, geen
is deeling

er dit ineen-
le, het legt
haal tegen-
onze onge-
zijn der ge-

er voor het
an het rond-
le Dienaren
alenten ont-
len, zoodat
a vollediger
gt. De een
ander meer
er voor het
et hart, de
er mystiek
s genieten
n bewerkt.

we erken-
teft geleerd,
bel bereikt
dit stelsel
t, dat men
lep, en de

er dit ineen-
le, het legt
haal tegen-
onze onge-
zijn der ge-

er voor het
an het rond-
le Dienaren
alenten ont-
len, zoodat
a vollediger
gt. De een
ander meer
er voor het
et hart, de
er mystiek
s genieten
n bewerkt.

we erken-
teft geleerd,
bel bereikt
dit stelsel
t, dat men
lep, en de

er dit ineen-
le, het legt
haal tegen-
onze onge-
zijn der ge-

er voor het
an het rond-
le Dienaren
alenten ont-
len, zoodat
a vollediger
gt. De een
ander meer
er voor het
et hart, de
er mystiek
s genieten
n bewerkt.

we erken-
teft geleerd,
bel bereikt
dit stelsel
t, dat men
lep, en de

er dit ineen-
le, het legt
haal tegen-
onze onge-
zijn der ge-

er voor het
an het rond-
le Dienaren
alenten ont-
len, zoodat
a vollediger
gt. De een
ander meer
er voor het
et hart, de
er mystiek
s genieten
n bewerkt.

we erken-
teft geleerd,
bel bereikt
dit stelsel
t, dat men
lep, en de

er dit ineen-
le, het legt
haal tegen-
onze onge-
zijn der ge-

er voor het
an het rond-
le Dienaren
alenten ont-
len, zoodat
a vollediger
gt. De een
ander meer
er voor het
et hart, de
er mystiek
s genieten
n bewerkt.

we erken-
teft geleerd,
bel bereikt
dit stelsel
t, dat men
lep, en de

er dit ineen-
le, het legt
haal tegen-
onze onge-
zijn der ge-

er voor het
an het rond-
le Dienaren
alenten ont-
len, zoodat
a vollediger
gt. De een
ander meer
er voor het
et hart, de
er mystiek
s genieten
n bewerkt.

we erken-
teft geleerd,
bel bereikt
dit stelsel
t, dat men
lep, en de

er dit ineen-
le, het legt
haal tegen-
onze onge-
zijn der ge-

er voor het
an het rond-
le Dienaren
alenten ont-
len, zoodat
a vollediger
gt. De een
ander meer
er voor het
et hart, de
er mystiek
s genieten
n bewerkt.

zijn eigen geestesrichting kerkt. Integendeel,
juist zulk een geest moet, om niet eenzijdig
te worden, tegenwicht van de overzij ont-
vangen. Zijn hoofd is rijk ontwikkeld, maar
zijn hart mist warmte, en daarom moet hij
juist eens, wat de Amerikanen noemen, »ge-
magnetiseerd" worden, door een meer mysti-
sche prediking.

En zoo is het bij elke eenzijdigheid.
De mystieke man of vrouw heeft juist
minder de mystieke, dan veel meer de onderwij-
zend-practische bediening nodig. En zoo
ook de praktische veldwerker heeft juist
van nood, dat de mystieke prediking hem
naar het Heilige der heiligen uit den voorhof
terugroep.

Hoofd, hart en hand blijven nu eenmaal
de drie symbolen van onze drieërlei levens-
uiting, en wat het sterkst in ons ontwik-
keld is van nature heeft de minste sterking
en voeding nodig. Juist wat ons ontbreekt
moet worden aangevuld.

Al is het dus, dat we met dit geestelijk
element zeer wel rekenen, zoo vragen we
ons toch af, of juist het rondpreken niet
ook in dit opzicht de eenzijdigheden ver-
scherpt en versterkt heeft.

De man van de daad is methodist ge-
worden. De man van het gevoel is in mysti-
sche verzonken. De man van het denken
is in redeneerend geloof opgegaan.

En wat juist het schoonste zou zijn, de
harmonische geestelijke ontwikkeling van
het hoofd en het hart om in de daad zich
krachtig te betoonen, wordt zoo veelzins
gemist.

Ook in dit opzicht heeft alzoo het rond-
preken den toestand eer ongezond gemaakt,
dan gebeterd.

Fragment van een proek.

De tekst was: »Gij zult geen andere
goden voor mijn aangezicht hebben."
En daarom heette hij in deze predikatie
letterlijk aldus:

»Daar is ook een modern heidendom; 19de
eeuwse afgoderij.

Daar is bovenal de dienst van den Mammon,
in onzen tijd niet weinig.

Als er geburen dingen, die duidelijk en luide
bevestigen het woord, dat wordt vernomen zoo
menigmaal uit den mond des volks: »Verstand
komt met het geld." Aanbidding van den Mam-
mon dus.

Als goud recht maakt wat krom is, en doet
verstoren het geklaag dat ten hemel schreit.
Als hij wet en ordonantie des lands worden
toegelaten dingen, die voor de rechtsbank van
zedelijkheid niet kunnen bestaan.

Afgoderij van den Mammon zoolang daar nog
is een staatsloterij, zoolang daar nog gebeuren
in Indië de gruwelen van den Max Havelaar!

Afgoderij aan Venus, de wulpache godin, zoolang
nog in 's lands wetten is de beruchte
bepaling, die onderzoek naar het vaderschap
verbiedt!

Afgoderij van Mars, den god des oorlogs,
zoolang daar nog onder den bedrogschreeuw van:
vrede! vrede (om vredeswil is dit alles) —
jaarlijks miljoenen worden besteed aan schiet-
geweren en dergelijk ontuit!

Afgoderij — o God, deze is ontzagwekkend
groot! afgoderij aan Bacchus, den god van den
drank. Zoolang daar in Nederland jaarlijks nog
80 miljoen gulden aan drank wordt besteed,
zoolang Friesland aan accijnzen, aan deze vrij-
willige belasting, nog een miljoen twee honderd
en vijftig duizend gulden per jaar opbrengt!

En waaraan dit alles? Aan verrijf!
Aan een langzaam werkend venijn. Dat wel
niet direct onbruikbaar maakt den matigen ge-
bruiker, doch hem wel degelijk telkens en telkens
weer een weinig nadeel doet, hem die overigens
zoo bing is voor schade aan zijn lichaam; die
teratend den dokter laat komen als hij zich
onwel gevoelt; die als 't koud is, een overjas
overneemt, om niet schade te lijden aan zijne
dierbare gezondheid!

Afgoderij aan Bacchus, gepaard met Molech-
dienst, afgodendienst aan dien god aan wien men
kinderen offerde.

Want dit is wel een der grootste, ten hemel
schreiende schandalen van onzen tijd — dat
daar aan kinderen wordt gegeven alcohol!
Alcohol door een der beroemste geneeskun-
digen van ons land, degevaagd, voor kinderen
genoemd een *hermenegier*! Hoort ge — een
git voor de hersenen! Hoort ge — hun ver-
stand wordt er minder van. En dat in onzen
tijd, waarin, — ge zegt het zelf honderdmaal
— men niets kan worden zonder geleerd te
hebben!

En dit, omdat van alcoholgebruik wel in de
allereerste plaats geldt het woord, dat »de mis-
daden der vaderen gewroken worden aan de
kinderen van het derde en vierde geslacht."

O, als de annalen van onze geschiedenis op-
gemaakt zullen zijn, zoo zal daar met vurige
letteren geschreven staan:

»Dit Christenvolk, dat niet wilde hooren van
afgoderij; dat verklaarde: God alleen is de
»Heer; dat zeide: Venus en Astarte en Mars
»zijn geene werkelijke godheden — heeft toch
»deze afgoden trouw gediend."

Maar met vuur en bloed en tranen
zal geschreven worden: »En Bacchus was hun
heer, en Molech werd door hen aangebeden!"

»Gij zult geen andere goden voor mijn aan-
gezicht hebben: En wij? Aanbidden
wij den God der liefde? Ach, onder ons is
Mars de oorlogsgod.

Den God van reinheid?
Er zijn zoovle tempelen van de onreine
Venus en Astarte!

Den God van rechtvaardigheid?
En ik als den onrechtvaardigen Mammon!

Den God van Hem, die de kinderen tot zich
liet komen, omdat hij ook dezen liefhad?
En wij knielen voor Bacchus, wi doen op-
gaan rookoffers voor den Molech!

»Gij zult geen andere goden voor mijn aan-
gezicht hebben.

Dit wordt ook nu nog gezegd tot allen.

wilden we ook aan onze lezers niet ont-
houden.

Het toont wat stijl en keurige bewerking
van een onderwerp vermag, en kan ook
in onze kringen nut doen.

Natuurlijk gaat het niet diep.
Voor de eigenlijke afgoderij onzer eeuw,
de *zelsaambinding van den mensch, en de*
verheerlijking van het menschelijk genie, die
diepste zonde, waar al deze overige algo-
derij uit voortvloeit, heeft deze prediker
geen oog.

Ook is wat hij over den *oorlogsgod* zegt
slechts ten deele waar.

Toch grijpt dit woord aan, en is het op
zijn manier welsprekend.

Roepen tot bekeering.

In de *Vrije kerk* heeft Ds. Bos een
belangrijk stuk over den kinderdoop ge-
plaatst, dat we in menig opzicht met ge-
noegen lasen.

Zoo schrijft hij op blz. 53:

Het uitspreken, en vooral het vooropstellen
van de stelling, dat de vooronderstelde wede-
geboorte de grond is van den Doop, kan an-
leiding geven en heeft reeds werkelijk aanleiding
gegeven tot groot misverstand en verdeeldheid
onder de broeders in de Geref. Kerken, waarom
het noodig is haar los te laten, en liever dient
aangehouden te worden, dat wij het zaad der
Gemeente, of de kinderen der geloovigen voor
wedergeboorten hebben te houden, krachtens hunne,
voor ons bekende, betrekking tot het Genade-
verbond, zonder de vooronderstelde wede-
geboorte den grond te noemen van den Doop;

met duidelijke aanwijzing evenwel, dat daarom
niet al de gedoopten, evenmin als alle Avond-
maalsgangers, werkelijk wedergeboorten zijn,
waarin in de gemeente met ernst dient vermaand
te worden tot zelfonderzoek, en gewaarachtigd
moet worden tegen zelfbedrog en gewinnsheid,
en opgewekt tot waarachtige bekeering en het
oprecht of levend geloof in Christus Jezus; bide-
nde om de krachtige werking des H. Geestes
tot wederbaring der onwedergeboorten in de
gemeente, zowel als tot versterking des geloofs
en der heiliging van den wandel der oprechte
kinderen Gods.

Welm, deze bekentenis dat wij het
zaad der gemeente of de kinderen der
geloovigen voor wedergeboorten hebben te
houden, is kostelijk.

Daarmede zijn we weer in het rechte
spoor.

Dat werd langen tijd ontkend, dat werd
bestreden, en geloofchend, en met die looeche-
ning waren we uit het Gereformeerde spoor
geraakt.

En wat nu zijn bedenking betreft, dat de
aansporing en het vermaan tot zelfonder-
zoek bij ons schade lijdt, dat licht hij op
blz. 41 nader en beter aldus toe:

Maar, zegt ge, een kind dat ge in de Ge-
meente doopt, en doopen moest, en voorondersteld
werd wedergebooren te zijn, kan werkelijk on-
wedergebooren wezen, en — voorloover ons
bekend — onwedergebooren sterven. Wat dan?
Waar blijft ge dan met uwe vooronderstelde
wedergeboorte? Dat zulks plaats hebben kan,
en werkelijk somtijds het geval is, geven we
grif toe. Er is kaf onder het koren. Er zijn
hypocrieten of geveinsden in de kerk. En tot
die hypocrieten kunnen kinderen zoowel behooren
als volwassenen. Wij zouden daarom wel
wenschen, dat de Dienaar des Woords daarmee
rekende, als hij in de Gemeente optreedt, be-
dienende het Woord en de Sacramenten. Paulus
rekende daar kennelijk ook mee, en vermaande
de Gemeente ernstig tot zelfonderzoek. Het is,
onzes insiens, tezuig, wanneer de predikanten
zich aanstellen alsof zij het alleen te doen hebben
met wedergeboorten, met louter reinen, met op-
rechten van hart en wandel. Zij moeten en op
de catechisaties en in de prediking er mee rekenen
dat er onoprechten zijn in de Gemeente; dat
er kaf onder het koren is, en daarom dienen
zij er steeds ernstig op aan te dringen, dat en
de volwassenen en de kinderen zich ernstig
hebben te onderzoeken, of zij levende lidmaten
der Gemeente zijn, d.i. of zij wel waarlijk wede-
gebooren zijn. Zij moeten bidden, dat God, die
de harten kent, de onoprechten, hen die nog
onwedergebooren mochten zijn in de Gemeente,
aan zichzelf moge ontdekken, oprecht verloren
zondaren bij zichzelf moge maken, den Geest
der geboden en der genade moge geven, weder-
baren moge enz. En zij mogen niet nalaten, op
de catechisaties en op den kansel, ernstig te
vermanen tot het oprecht geloof en tot de waar-
achtige bekeering des harten en des levens. Wie
dat niet doet, brengt zichzelf bij de oprechten
in verdenking, wiegt de geveinsden in den slaap,
en verwaarloost een deel der heilige roeping,
waarmee hij van God is geroepen. Men mag
in de Gemeente niet de gedachte koesteren: als
ik maar gedoopt ben en tot de Gemeente be-
hoor, ben ik veilig en gedekt voor de eeuwigheid.
Men moet weten, of men een levend lidmaat
der Gemeente is en eeuwig zal blijven, omdat
eens alle doode takken, alle ranken die geen
vruchten voortbrengen, uitgehouwen en in het
vuur geworpen zullen worden. Dat mag een
predikant niet verzuigen, zal hij zijne roeping
getrouw volbrengen, en de opzieners moeten er
hunnen leeraar over onderhouden, wanneer hij
dit gewichtig deel zijner roeping mocht ver-
waarlozen.

Hierop zeggen we in hoofdzaak ja en
amen.

Toch met één voorbehoud.

Als we niet met woorden spelen, maar
vooraf vaststellen, dat we onder wede-
geboorte hier verstaan, de *inplanting van het zaad*
des nieuwen levens, dan zal ook Ds. Bos
ons wel toegeven, dat geen prediker, door
wat woord ook, dit in eenige zin bewerken
kan, en dat niemand die nog dood is, dit,
onder welken vorm ook, kan bewerken in
zich zelf.

Die dit doen kan is alleen de Heere.

Hij door zijn Heiligen Geest.

Alzoo eerst wordt de zondaar van dood
levend, door een bovennatuurlijke daad
Gods, waaronder hij zelf geheel lijdelijk
verkeert.

De plicht die op een prediker rust is
dus niet om den mensch weder te baren,
noch ook om zijn hoorders op te wekken,
dat zij zichzelf zullen wederbaren.

Dat kan hij niet, en dat kunnen zij niet.
Maar wat hij wel moet doen, en kan doen,
is degenen die wedergebooren zijn, oproepen
tot bekeering, tot eerste bekeering, en tot
doorgaande bekeering, en tot terugkeer in-
dien ze weer afdoelden.

De vraag is dus maar: Wanneer zal een
prediker zijn plicht om te »roepen tot be-
keering", beter kunnen vervullen, als hij
zich voorstelt, dat de menschen tot wie hij
sprekt nog ganschelijk doof, stok doof zijn,
of wel als hij spreekt in de onderstelling
dat de personen die voor hem zitten reeds
wedergebooren zijn?

En dan, dunkt ons, zal ook Ds. Bos
moeten zeggen: Dat een prediker een mensch
die nog doof is, tot bekeering zou roepen,
heeft geen zin. Die hoort het niet, en kan
het niet hooren. Heeft hij daarentegen
wel met menschen te doen die weder-
gebooren en dus niet meer dood zijn, dan
is zijn roepen alleszins ter plaatse en kan
het effect hebben.

Een prediker nu die dat nalaat, en dat
niet aldoor doet, en er niet scherp op
ingaat, en er niet in volhardt, is ook naar
onze overtuiging volstrekt onwaardig zijn
bediening.

Droeve plicht.

Ds. Sillevius Smitt had een droeue plicht
te vervullen, toen hij de vorige maand in
de kerk van Monster, den eersten Rustdag
na het overlijden van Ds. G. Kramer moest
optreden.

Hij vervulde dien door het houden van
twee predikatiën over Ps. 103:15—18 en
over 1 Petr. 4:18, en gaf thans, op veler
aansoek, beide predikatiën bij J. H. Dunk,
te Rotterdam, uit.

Leze men deze beide predikatiën.

Ze zijn zoo ernstig, zoo warm, zoo aan-
grijpend, zoo schoon in den vorm.

En wat er ons bovenal in aantrok, niet
de mensch, ook niet des menschen ongeval
staat er in op den voorgrond. Over den
geliefden leeraar, wiens lijk nog boven aarde
stond, zoogroep als niets. Alleen God de
Heere werd in het midden der gemeente
in zijn majesteit en in zijn ontferming ver-
heerlijkt. En de stem van den ernst, die van
dit plotseling sterven uitging, droeg in de
gemeente door, niet om het gevoel te pri-
kelen, maar om uit te drijven tot het den-
ken aan eigen dood, en met dien ingang in
de eeuwigheid in het gezicht, te roepen tot
eerste bekeering, te roepen ook tot weder-
bekeering van wie reeds bekeerd was, maar
sinds den gloed des levens weer in zich
liet verdooven.

Humpata.

Omtrent de missie te Humpata ontvingen
we uit Pretoria twee keer schrijven.

In de eerste plaats kople van het ant-
woord door belanghebbenden te Pretoria
gezonden aan de drie predikanten hier te
lande, die verklaarden door deze roeping
geraakt te zijn.

Dit schrijven luidt aldus:

Het heeft ons innig verbijdt, dat de roepstem
van uit het Kafferland weerklink in uw hart
heeft gevonden. Uw brief heb ik onmiddellijk
aan onzen plaatselijken leeraar, Ds. P. Postma,
overhandigd. Ik mag zeggen: uw brief is ter
goeder uur gekomen, ja broeder, ik zie er duidelijk
de hand des Heeren in. Hij is in al zijne
wegen wonderlijk, en doet ook nu alles naar
wensch aan te loopen.

Op de laatste Synode der Geref. kerk is een
commissie benoemd, die de volgende Synode
met advies moet dienen op een plan, om de
Zending te beginnen en die ook moet trachten
een persoon te kunnen aanwijzen, om het werk
te beginnen. Deze commissie bestaat uit de vol-
gende heeren predikanten Ds. D. Postma, W.
Snijman en Ds. De Ridder (laatstgenoemde broe-
der overleed in Nov. '96).

Onze eerstvolgende Synode zal den ten Maart
'97 zitting houden te Burgersdorp (Kaapkolonie).
Zaterdagavond 19 Dec. ontving ik uw brief.
Daaropvolgende Zondag zou de dienst bij
ons geleid worden door een lid der zending-
commissie Ds. W. Snijman, van Venterstad,
Kaapkolonie. Ds. P. Postma, onze leeraar, heeft
toen uw brief aan den Eerw. broeder Snijman
overhandigd en mij opgedragen u het volgende
schrijven van hem te zenden:

»Er bestaat een commissie, benoemd door
de laatste Synode, die de volgende Synode met
advies moet dienen op een plan, om de Zending
te beginnen en die ook moet trachten een
persoon te kunnen aanwijzen, om het werk
te beginnen. Daarom heb ik uw brief naar die
commissie ter kennisgeving gezonden, die
u wel de gevraagde inlichtingen zal geven.

»Men gevoelt hier zeer dat er een plan moet
gevoonden worden, om een reeds bestaande kleu-
ringgemeente in Humpata met een predikant
te voorzien. Zoo denk ik, de commissie zal er
zeer mede gediend zijn nu al, vóór de Synode
zit, in kennis te komen met personen, die zich
»groeppen gevoelen tot de Zending."

Gij ziet dus, Kew, heer en broeder, dat geen
particulieren of zendinggenootschappen de dien-
nen des Woords tot het heilrijk werk afzonderen,
maar de kerk, zijnde overeenkomstig Gods
Woord, u zal dit alle inlichting krijgen door
middel van onze Geref. kerk.

Ik heb gemeend dezen weg te moeten inslaan
en hoop, dat de Heere des oogtes arbeiders in
Zijnen wijngaard uitsloote. In Afrika geldt het in
het bijzonder. De oogst is wel groot, maar de
arbeiders zijn weinige. Bid dan den Heere des
oogtes, dat Hij arbeiders in zijnen wijngaard
uitsloote.

Naar mijne innige overtuiging en die der Geref.
kerk in Z.-Afrika, zegt God aan de Kerk: »Zon-
derdend mij af beiden Barnabas en Saulus tot het
werk, waartoe ik hen geroepen heb."

En ten tweede een schrijven van onzen
correspondent te Pretoria, zijn bedoeling
nader toelichtende.

Pretoria, 9 Jan '97.

Wel-Eerw. Zeerl. Heer en Broeder

Dr. A. KUYPER.

Toen ik de laatste *Heraut* van 13 Dec. '96 las,
merkte ik, dat er een misverstand bestaat omtrent

de jaarlijksche opbrengst der kleurlingen te Hum-
pata. Ik meen Prof. Lion Cachet duidelijk ver-
staan te hebben, dat deze kleurlingen 's jaarlijks
£ 150 bijeen brengen voor een gezant van den
Christus. In deze meening werd ik dan ook
hedenmorgen weer versterkt door onzen plaatsel-
ijken leeraar Ds. P. Postma. Ik zal ter verdere
verduidelijking nog een brief schrijven aan Prof.
Lion Cachet te Burgersdorp. Zoals Ds. P.
Postma mij nog mededeelde, is de Zending te
Humpata eerst begonnen bij het vertrek van
Br. Blouwenga.

Het heeft mij innig goed gedaan, dat er een
begin ontstaat met onze Geref. kerk in Holland
salm te leven. Het is mijn vurigste wensch en
begeerte, om volkomen met elkanders toestanden
bekend te worden. Hoe kan het anders? Wij
zijn leden van een en hetzelfde lichaam.

Ds. D. Postma van Steinsdorp is zelf te Hum-
pata geweest, en, zoals u bekend is, is deze
broeder door de laatstgehouden Synode onzer
kerk benoemd als lid der commissie.

Het heeft mij goed gedaan, dat door u vragen
zijn gesteld in datzelfde nummer van 13 Dec.
'96, die gewichtig zijn en daar het dan ook
alles op aankomt.

De eerste vraag luidt:
Is de gemeente der Trekboeren zoo groot,
dat de predikant niet tevens voor de Kaffer-
Christenen kan zorgen?

Het antwoord hierop is, dat, naar de tegen-
woordige omstandigheden, het niet gewenscht
is voor beide groepen een predikant te hebben.

Het is onze dure roeping, de hand in deze
aan den ploeg te slaan, toch geen gelijkstelling
d. w. z. niet vergaderen onder een dak met de
blanken.

Dit is niet gewenscht.

Om u nu een overzicht te geven van de
statistiek onzer kerk in Zuid-Afrika, zend ik u
bij deze de Almanak voor '97. Daarin zal u
duidelijk worden, hoe onze predikanten meer
dan de handen vol hebben. Alleen in onze
Republiek zijn 16 gemeenten met slechts 4
predikanten, nog niet te spreken van leden onzer
kerk die zich op kleinere afgelegen plaatsen
bevinden, zoals Standerton, Volksrust en Er-
melo. In Ermelo is vijf, eengezin, dat tot onze
kerk behoort in Standerton. In Volksrust ook
een paar leden. De afstand van Ermelo tot
Standerton is 6 uur te paard, dus ongeveer de
afstand van Amsterdam naar Amersfoort in
Holland. Van Standerton naar Volksrust is on-
geveer 5 uur met den trein.

Daar komt nog bij, dat, wanneer men in
plaatsen moet zijn die niet onmiddellijk aan
den spoorweg liggen, men met de kar moet
reizen en dikwijls voor volle rivieren moet
wachten, voor men er door kan. Dit en
ander in aanmerking nemende, zult gij zelf zien,
hoe buitengewoon druk onze leeraars het hebben;
en wij mogen het volstrekt niet van hen vergen,
dat zij zich bovendien nog in hun werkkring
onder de heidenen zouden uitbreiden.

Verder is de behoefte, om toch minstens
viermaal per jaar ter kerke te komen bij volen
zoo groot, dat zij geen kosten en moeite ont-
zien, en door veel 's jaarlijks £ 20 voor reis-
geld betaald wordt, om toch met Nachmaals-
gelegenheden op de plaats te komen waar de
consulent zich bevindt.

Waarde broeder, het is hoognoodig, dat
onze toestanden duidelijk bekend worden bij
onze broeders in het oude vaderland. Ik hoop
van ganser harte, dat op onze eerstvolgende
Synode, 1 Maart '97, er een van onze broeders
met Holland tegenwoordig is.

Wij hebben lang genoeg gescheiden geleefd,
laat daar nu eens een eind aan komen.

De reisgelegenheid wordt al gemakkelijker,
zoodat er geen struikelblok meer in den weg
kan zijn.

Met hartelijke broedergruete,
L. H.
P. VAN DEN BURG.

De zaak komt hierdoor in duidelijker
licht te staan.

Er is een Commissie van de Gereformeerde
kerken in Transvaal, die ten deze handelen
zal. De uitzending zal geschieden door de
Gereformeerde kerken aldaar. En de mis-
sionaire predikant te Humpata zal uitslui-
tend onder de Kaffers arbeiden. Twee ker-
ken om de taal gescheiden; iets wat kan;
mits er niet door heenspele, dat de »blanke"
broeder den »zwarten" broeder niet als broe-
der in Christus erkennen zou.

Tevens is het nu duidelijk waarom de
kerken van Transvaal geen eigen predikant
zonden konden, en dus wel tot oproeping
door derden moesten overgaan.

Onze vaderen over den Kinderdoop.

Dr. Joh. C. Breen heeft in het *Archief*
voor *Nederlandsche Kerkgeschiedenis* de
»Kinderleere" van Laurens Jacobszoon Reael
doen afdrucken, een bijdrage waardoor hij
de kerken zeer aan zich verplicht heeft.

Het stuk is van 1571